שבעת

*ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פרהדרין ומתקינין לו כהן אחר תרתיו *שמא יארע בו פסול *ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות ויקרא אשתו שנאמר °וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו אמרו לו אם כן אין לדבר סוף: **גמ'** תנן התם *°שבעת ימים קודם שריפת הפרה היו מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ולשכת בית האבן נקראת ולמה נקרא שמה לשכת בית האבן שכל מעשיה בבלי גללים בבלי אבנים ובבלי אדמה מאי טעמא כיון דטבול יום כשר בפרה *דתנן °טמטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי השמש היתה נעשית תקינו לה רבנן כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה דלא ליקבלו טומאה כי היכי דלא ליזלזלו בה מאי שנא צפונה מזרחה כיון דחטאת היא וחטאת טעונה צפונה וכתיב בה °אל נכח פני אהל מועד תקינו לה רבנן לשכה צפונה מזרחה כי היכי דלהוי לה היכירא *מאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום היה בהר הבית ובירה שמו ור"ל אמר כל המקדש כולו קרוי בירה שנאמר °הבירה אשר הכינותי מנא הני מילי *א"ר מניומי בר חלקיה א"ר מחסיא בר אידי א"ר יוחנן אמר קרא °כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם לעשות אלו מעשי פרה לכפר אלו מעשי יום הכפורים בשלמא כוליה קרא בפרה לא מתוקם לכפר כתיב ופרה לאו בת כפרה היא אלא אימא כוליה קרא ביום הכפורים כתיב אמרי יליף צוה צוה כתיב הכא צוה ה' לעשות וכתיב התם °זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר מה להלן פרה אף כאן פרה ומה כאן פרישה אף להלן פרישה ואימא

שבעת ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פרהדרין ומתקינין לו כהן אחר תרתיו *שמא יארע בו פסול *ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות ויקרא אשתו שנאמר °וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו אמרו לו אם כן אין לדבר סוף: **גמ'** תנן התם *°שבעת ימים קודם שריפת הפרה היו מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ולשכת בית האבן נקראת ולמה נקרא שמה לשכת בית האבן שכל מעשיה בבלי גללים בבלי אבנים ובבלי אדמה מאי טעמא כיון דטבול יום כשר בפרה *דתנן °טמטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי השמש היתה נעשית תקינו לה רבנן כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה דלא ליקבלו טומאה כי היכי דלא ליזלזלו בה מאי שנא צפונה מזרחה כיון דחטאת היא וחטאת טעונה צפונה וכתיב בה °אל נכח פני אהל מועד תקינו לה רבנן לשכה צפונה מזרחה כי היכי דלהוי לה היכירא *מאי בירה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מקום היה בהר הבית ובירה שמו ור"ל אמר כל המקדש כולו קרוי בירה שנאמר °הבירה אשר הכינותי מנא הני מילי *א"ר מניומי בר חלקיה א"ר מחסיא בר אידי א"ר יוחנן אמר קרא °כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם לעשות אלו מעשי פרה לכפר אלו מעשי יום הכפורים בשלמא כוליה קרא בפרה לא מתוקם לכפר כתיב ופרה לאו בת כפרה היא אלא אימא כוליה קרא ביום הכפורים כתיב אמרי יליף צוה צוה כתיב הכא צוה ה' לעשות וכתיב התם °זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר מה להלן פרה אף כאן פרה ומה כאן פרישה אף להלן פרישה ואימא

כמו בכלן ובכנה קמא (דף ב:) מרבנה אבות נזיקין וכפרק קמא דר"ה (דף ב:) ד' ראשי פנים ואיכא דוכתי דתני מיינא לבסוף לפני אדיהן של עובדי כוכבים ג' ימים ברפ"ק דמסכת ע"ז (דף ב:) ובפ"ק דקידושין (דף ב:) האשה נקנית בג' דרכים ובאוכלין ודורשין בהלכות (החג*) לפני (החג*) שלשים יום (פסחים דף ו:):

והכ"א ג"כ אין לדבר סוף. דאי איכא למיתה לחיים ליחוס אפילו למיתה דחדא ואתא"ג דבפ' ד' אחין (יבמות דף טו:) משמע לסתם מתני' דהתם דלמיתה דחד חייסינן לתרי לא חייסינן וסתם מתני' דהכא ס"ל דאי חייסינן לחדא ליחוס נמי לעובדא י"ל דה"ק הכא אי חייסינן למיתה דחד לזמן מרובה כמו בהיא דפרק ד' אחין (נ"ז שם.) דילמא אלמייבס חד מיית אידך מכל מקום למיתה לזמן מועט כי הכא לא הוה לן למיתה אלא משום מעלה דכפרה חייסת לזמן מועט אם כן ליחוס אפילו לתרתי ואלא אי נמי התם חשבת בעלמא הוא משום ביטול מצות יבמין ואיכא איסורא טוי אי אבל הכא משום דכפרת כל ישראל תלוי בזה ליחוס אפילו לתרתי ואלא ואפילו לזמן מועט וא"כ אין לדבר סוף הלכך איכא למעבד תקנתא להאי חשבת וכי פריך בגמ' (נקמן דף יג.) מאי שנא דגבי טומאה דשבית טפי ממיתה כדאמר בגמרא סגי לתקן לכהן אחר תחתיו והכא חייסינן לתרתי ואלא הוה מצי לשטויי כי האי גוונא דהיא חשבת בעלמא היא ולא היה צריך להפרים אחר כי מסתמא ימצאו הרבה שיהו ראויין לעבודה אלא מעלה בעלמא הלכך סגי כחד אלא בלאו הכי מצי שפיר*:

להוציא מלבן של לדוקין. ולאו בטומאה דאוריתא מעמא ליה דלא הוי מזלזלי בה כולי האי אדרבה אמרינן בפרק אין דורשין (חגיגה דף יח:) בגדי אוכלי קדש מדרס לחטאת אלא כדתנן בפ"ג דמסכת פרה (מ"ח) סמכו ידיהם על ראשו ואומרים לו אי אי כ"ג רד טבול אחת דממחת שומגנין בו אשבינן ליה כטמא טומאה דרבנן דאחיו הכהנים הקטנים חשיבי כטמאים לגבי דידיה *דבגדיהם מדרס לחטאת *כדפרישית:

שכל מעשיה בכלי לבנים וכו'. דווקא באלו ז' ימים של שריפת הפרה אבל בשעת קידוש התנן בפ"ה דתמ' פרה (מ"ה) בכל הכלים מקדשים ואפילו בכלי גללים כו' ואדרבה התם משמע דטפי פשיטא לו דבשאר כלים מקדשין מבכלי גללים וכלי אבנים ולא אלטריך ליה לאשמועינן דאע"ג דאלו כלים מיקרו לענין טומאה מ"מ הם כלים לענין קידוש וקיימין בהן מים חיים אל כלי*):

ומאי שנא לפרה טובה מזרחה. וא"ת אמאי לא היו מפרישין נמי כ"ג לפני יום"כ ולעשה זו שעל פני הבירה ו"ל דלשכה פרה היו קורים לה לשכת לפרה אי נמי ר"ל משום דקדושה שכל מעשיה בכלי לבנים ואי הוו מפרשי נמי להחיה לשכה כ"ג לפני יום"כ אז לא הוה ליה היכירא בית אחן כי היכי דניהוי לה היכירא שכל עבודתו לפניהם ולפני ולפנים היו מפרישים אותו ולשכת פרהדרין שבעיה בקדש אבל פרה שנעשית מחוץ בהר המשחה פריסתו ולשכה שעל פני הבירה אחוץ לעזרה: **אלא** אימא כוליה קרא ביום"כ כתיב. תימה לר' מאי קא פריך דאי כוליה קרא ביום"כ כתיב אם כן לעשות למה לי זי"ל דסלקא דעתך דמקשה דתרוייהו אלטריך ליה"כ דאי לא כתב אלא לכפר הוה אמינא כפרה דקרבנות ואי לא כתב אלא לעשות ה"א זה פרה להכי כתב תרוייהו לאשמועינן דווקא יום הכפורים דכתיב ביה תרוייהו: ואימא

*) [וע"ש תוס' סוכה ל:. ד"ה ועל. וחומ' מגיגה כב. ד"ה שפופרת וחומ' מולין ע: ד"ה שמתמה וחומ' מה מט. ד"ה כשר]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כו' כלאחר כלאחר עשה לזה לעשות לדוגות:

תוספות ישנים

אשר נמצאו בכתב ישן מפי סופרים וספרי ספרים אשר סדרו אבותינו גאוני עולם ז"ל:

[*] שבעת ימים קודם יום הכפורים. כלומר שונה מכן מכן קודם המעשה וכן אומר ר"ל בודקין ובעמידה שונה המעשה קודם המכון (כתובות דף ב.) בתולה נשאת ביום ד' (קידושין דף ב.) האשה נקנית בשלש דרכים (ע"ז דף ב.) לפי חייסין של כבדים ג' ימים והרבה ביומא בהן הנמנה לא הם בה אלא שונה הרהוט בפיו: ומתקינין לו כהן אחר תחתיו. להתקין לו בגדי זהב כמדתו כדאמרינן לקמן ס"ב (דף סג.) וכמאיר נאמר (דף סה.) כמדתו אלא יתכר ולא יוחיר ולהחיירו לאמור עצמו בטהרה ודוקא מתקינין אחר לא היו מפרישין בגמי (דף ג:) דספרא לא מעכבת: שמא תמות אשתו. ולאבי לא היו מתקינין אחר אחרת דלא מעכבת ומ"מ אבל בראשון מלוי מן המעכבר בעינן ואפילו מעכבת לגולי אלי לא חייסינן אחמות אשת אחרי כי היכי דלא חייסינן בגמי למיתה אחרי: וחכ"א אם כן אין לדבר סוף. בגמרא (דף יא.) דייק לימא: לאיכא לעפייהו: מפרישין כהן השורף את הפרה. אומר רבינו הגאון דאין לדקדק מדקתני כהן השורף דמייריי בכהן הדיוט דהא הכי נמי לא הוה תני כהן בשורר עבודה ביום"כ לא היה מוכיר כהן גדול דמשמע שאין כהן הדיוט השורף אלא מעכבר אם כן הדיוט אם אינו מעכבר אפילו דלקמן פרק שרף בקלפי (דף מג.) מפיק מולקח הכהן מדמה בלאנגנו לאחדורי לאלעזר דאיכא לאימר דאבר כי הלי תנא דתנאי בספרי ומתחם אותה אל אלעזר הכהן זו עשיית באלעזר ואבר כל הפרות כ"ג דבכי ר"מ כי יוסי ר"ר יהודה ורבי שמעון ואמ"ר אומרים זו עשיית באלעזר ואבר כל הפרות אין בהן גדול בכהן הדיוט [ע"ל הפסח] [ע"ל הפסח]

[לקמן יד. סוכה כד.]

[לקמן ס"ב (דף סג.) ד"ה אמר ר"ל ד"ה אמר ר"ל ד"ה אמר ר"ל]

[לקמן ס"ב (דף סג.)

ואימא צוה עשה דיום כ״כ. וא״ת ליתני ר״ל כל הני קרבני למה לי לקרבנות לבור: **זו היא שיבה ווו היא ביאה**. לדון גזירה שוה זה מזה מה שיבה מולן וקולה ומת אף ביאה מולן וקולה ומת: **ואימא כפרה דקרבנות**. כגון קרבנות יחיד דכתיב בהן בכמה מקומות הורה אור וכפר עליו הכהן: א) **מי ידעינן הי מפרמי**. והלא ע״י פייס היו עובדין כדאמרינן לקמן (דף כב:): **הכי גרסינן אמרי אלמה לא ניבעי פריסה לכולה משמרת בים אב**. אלמה לא בתמיה אינך יכול לומר בהן פריסה הרי יש לומר על כל בית אב של משמרת החלוקין לימי שבת לשמע שיום שיפרשו כל בית אב שבעת ימים קודם היום הקבוע לו: **דבר הקבוע לו זמן**. יום״כ מדבר הקבוע לו זמן המלואים שנאמר (שמות מ) ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים וגו׳ והוא היה שמיני למלואים: **הנוהג פעם אחת בשנה**. מלואים פעם אחת הוא דהוו בשנה: **מי חג המצות**. כלומר יש לך לומר שעל חג המצות נאמר הואיל ופתח בו בתחילה בכל מקום או על חג הסוכות הואיל ומרובה מצותו בסוכה ולולב וערבה וניסוך המים: **ליום א׳**. בשביל יום שמיני לבדו: **ואימא שמיני**. עצרת: **הוה כמיב**. כאשר עשה ביום הזה: **כוה**. לא הצריך פרישה אלא לדוגמתו: לענין

ואימא צוה עשה דיום כ״כ. וא״ת ליתני ר״ל כל הני קרבני למה לי לקרבנות לבור: **זו היא שיבה ווו היא ביאה**. לדון גזירה שוה זה מזה מה שיבה מולן וקולה ומת אף ביאה מולן וקולה ומת: **ואימא כפרה דקרבנות**. כגון קרבנות יחיד דכתיב בהן בכמה מקומות הורה אור וכפר עליו הכהן: א) **מי ידעינן הי מפרמי**. והלא ע״י פייס היו עובדין כדאמרינן לקמן (דף כב:): **הכי גרסינן אמרי אלמה לא ניבעי פריסה לכולה משמרת בים אב**. אלמה לא בתמיה אינך יכול לומר בהן פריסה הרי יש לומר על כל בית אב של משמרת החלוקין לימי שבת לשמע שיום שיפרשו כל בית אב שבעת ימים קודם היום הקבוע לו: **דבר הקבוע לו זמן**. יום״כ מדבר הקבוע לו זמן המלואים שנאמר (שמות מ) ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים וגו׳ והוא היה שמיני למלואים: **הנוהג פעם אחת בשנה**. מלואים פעם אחת הוא דהוו בשנה: **מי חג המצות**. כלומר יש לך לומר שעל חג המצות נאמר הואיל ופתח בו בתחילה בכל מקום או על חג הסוכות הואיל ומרובה מצותו בסוכה ולולב וערבה וניסוך המים: **ליום א׳**. בשביל יום שמיני לבדו: **ואימא שמיני**. עצרת: **הוה כמיב**. כאשר עשה ביום הזה: **כוה**. לא הצריך פרישה אלא לדוגמתו: לענין

ואימא צוה [צוה] דיום הכפורים דכתיב °ויעש כאשר צוה ה׳ את משה דנין צוה דלפני עשיה מצוה דלפני עשיה ואין דנין צוה דלאחר עשיה מצוה דלפני עשיה ואימא צוה דקרבנות דכתיב °ביום צותו את בני ישראל דנין צוה מצוה ואין דנין צותו מצוה ומאי נפקא מינה *והתנא דבי רבי ישמעאל °ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן לכפר אלו מעשה יום הכפורים ואימא כפרה דקרבנות מי ידעינן הי כהן מתרמי דבעי ליה פרישה אמרי אלמה לא ניבעי ליה פרישה לכוליה משמרת בית אב דנין דבר שקבוע לו זמן מדבר שקבוע לו זמן לאפוקי קרבנות דכל יומא איתנהו ואימא רגלים דנין דבר שנוהג פעם אחת בשנה מדבר הנוהג פעם אחת בשנה לאפוקי רגלים דלאו פעם אחת בשנה נינהו ואימא רגל אחר וכי תימא לא ידעינן הי מינייהו אי חג המצות הואיל ופתח בו הכתוב תחלה אי חג הסוכות הואיל ומרובה מצותו אלא דנין פרישת שבעה ליום אחד מפרישת שבעה ליום אחד ואין דנין פרישת שבעה לשבעה מפרישת שבעה ליום אחד ואימא שמיני דפרישת שבעה ליום אחד הוא דנין דבר שאין קדושה לפניו מדבר שאין קדושה לפניו ואין דנין דבר שיש קדושה לפניו מדבר שאין קדושה לפניו ולאו קל וחומר הוא השתא דבר שאין קדושה לפניו בעי פרישה דבר שיש קדושה לפניו לא כל שכן אמר רב משרשיא לא הזה כתיב בזה רב אשי אמר מי איכא מידי דעיקר רגל לא בעי פרישה טפל דידיה בעי פרישה ואפילו למאן דאמר שמיני *רגל בפני עצמו הוא הני מילי לענין

ויקרא עז

פז״ר

ערובין יז: נזיר כ. מכות יג: הוריות ח: ממחות ד. מס: חולין סה. בכורות לב. נדה כב:

פוסח מת. וס״ל

דנרבי מלכפר קרבנות דלאו למעוטי קרבנות אלא לרבויי דלא תימא לעשות לכפר זה יום״כ ותו לא כדפריך מעיקרא ולהכי כתב טוה לרבות יום הכפורים וא״ת דלעשות לכפר לפרה וקרבנות אי נמי כ״ל לפרש אימא טוה לעשות זה יום״כ דכתב ביה ויעש וכתיב ביה טוה אבל פרה לא דלא כתב בה לשון עשייה ולכפר זה קרבנות ואינטריך לעשות כדי למעט פרה דאי לא כתב אלא טוה לכפר ה״א טוה זה פרה ויום״כ דהי מיניהו מפקת להכי כתב לעשות לאשמועינן דוקא טוה שכתב אלו עשייה כמו יום״כ לאפוקי פרה דלא כתב בה עשייה ומשני דנין טוותה שלפני עשייה כו׳ כלומר אע״ג דלא כתב בפרה לשון עשייה שפי עדיפא למילף מהתם דטוה שלה כתב מקמי עשייה דידה דכתר טוה כתב ויקחו אליך פרה וכל דיני עשייה לאפוקי יום״כ דדיני עשייתו פתיבא בריש והדר כתב טוה ותירוץ זה נ״ל יותר מן הראשון וא״ת ולדברי המתרץ דמשני דמדדמי ליה ילפינן למאי אינטריך טוה לעשות לכפר לא הוה צריך למיכתב אלא טוה לכפר ונידרוש טוה זה פרה לכפר זה יום״כ ואי פרכת אימא טוה זה קרבנות דנין טוה מטוה ואין דנין טוה מטוה יש לומר אי לא כתב אלא טוה לכפר ה״א ע״כ טוה זה יום״כ כיון דאידי ואידי פרישה לקדושה ולא הוה אמרינן זה פרה דפרישותה לטהרה ולא הוה מצי לשמעי כדאמרינן דנין טוותה דלפני עשייה מטוותה דלאחר עשייה דאדרבה כיון דכתבוהו לא הוי כתב לעשות לא הוה ליה טוותה דלפני עשייה אלא לאחר עשייה כאשר עשה טוה כמו ביום״כ ויעש כאשר טוה להכי אינטריך לעשות ואי לא כתב אלא טוה לעשות ה״א דלפני עשייה מטוה דלפני עשייה לאפוקי יום״כ דלאחר עשייה ואי לא כתב אלא לעשות לכפר ה״א לכפר זה יום״כ לעשות זה קרבנות דפרישתו לקדושה אבל פרה לא דנין בפרה ודין בקרבנות לא כתב לעשות אלא מייתורא דרשינן מלעשות לרבות וטפי הוה מסתבר לרבויי קרבנות להכי כתב טוה זה פרה אי נמי ה״א לעשות לכפר כוליה קרא ביום״כ כדפריך הגמרא לעיל ומיהו יותר נראה לי דאי לא כתב אלא לעשות ולא דרשי אלא טוה לכפר ומתרלי קושיא טובא שכתבתי ומה שהקשיתי דלא הדר ביה מלעשות לא קשיא דע״כ הדר ביה דמלעשות היכי משמע זה מעשה פרה והא לא כתב בפרה לעשות והא דלא קאמר אלא משום דלא הדר ביה לגמרי אלא ה״ק רבי יוחנן טוה לעשות לדורות בפרה ומלעשות לא דרשי אלא משום דאי לא [הוה] כתב לעשות אלא טוה [לא] הוה נפקא לן פרה כמו בתר דכתב לעשות דנפקא לן פרה מדכתב בה טוותה לפני עשייה כמלואים:

הנ״מ היכא (*דליכא) דדמי ליה. בכמה דוכתי משני הכי ובפ״ק דמנחות (דף ד׳ ושם) פריך ויגמר טוו דאשם מטוו דחטאת ליפסול אלא לשמן וכו׳ עד והא תנא דבי ר׳ ישמעאל ושב הכהן ולא משני כי הכא וי״ל דסמיך אוטוו ויגמר טוו מטוו דשמיעת קול וכן בפ׳ המפלת (נדה דף כב: ושם) גבי ילירה דלא משני הכי דסמיך לוטוו ויגמר בריאה מבריאה וקשה דביבמות פ׳ כילד (דף יז:) גבי דנין אחיס מאחיס משני כי הכא הנ״מ היכא *דליכא דדמי ליה אע״ג דהדר פריך ולילף אחוה אחוה מטוו וי״ל דהתם לא שייך למיפרך ועוד לילף אחוה מטוו משום דלא דמיא ההיא פירכא לקמייתא דמעיקרא פריך ולילף מעריות ונימא תפלו אחיו מאמו מיהו אשת בן אחיו לא והדר פריך לילף מטוו דאפילו אשת בן אחיו ולהכי אי לא הוה משני הנ״מ היכא דליכא דדמי ליה הוה צריך למיפרך בגשון ועוד דפריך בפ״ק דמנחות ובפרק המפלת וכיון דלא הויא הקושיא השניה מעין הראשונה לא שייך למיפרך ועוד: **איכא** כפרה דקרבנות. פירוש דשאר קרבנות נמי ניבעי פרישה אבל אין לפרש דקרבנות דוקא דהא יום״כ נמי פרישה הוא: **דנין** דבר שאין קדושה לפניו. אע״ג דשבת לפניו הוא לא קאמיב אלא קאמיב י״ט דתלי בב״ד אבל קדושת שבת קביעא וקיימא ואידי ואידי יש קדושת שבת לפניו:

פז״ר

הגהות מהר״ל לנדא

א) רש״י ד״ה מי ידעינן וכו׳. נ״ב עי׳ לקמן דף כו ע״ב בכ״ר ד״ה אם לא להקריב. ועי׳ מה שנרשם שם על הגליון:

[נ״ל דליכא]

[נ״ל דליכא]

*) נ״ל דהוריות דף ח:

אבל היכא דמדדמי ליה מדדמי ליה אלא כפרה דכפריסות ולעולה כפרישה דלפני יום הכפורים מייתי ואם לא היה אומר אלא לכפר לחוד לא הייתי יודע אלא כפרה דיום הכפורים כדאמרינן בסמוך: **ואימא** כפרה דקרבנות. פי׳ עם יום״כ דמכיסא הייתי לחוליא זה יותר מזה וכן יש לפרש כל הקושיות שלמעלה: **דנין** דבר הקבוע לו זמן. וס״ל כי מפני שבכל אלו וכיוצא בהן כומך תקושיא דוחה בשאר אח״כ: **ואימא** כפרה דקרבנות. הנ״מ לגמרי לעיל אלא שלא הוצרך: